

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2018-06-07

Er ref: Ju2018/01146/L3
Vår ref: SFI-2018-923-2

Grovt upphovsrättsbrott och grovt varumärkesbrott (SOU 2018:6)

Stiftelsen Svenska Filminstitutet har beretts möjlighet att inkomma med svar på rubricerad utredning och har följande att anföra. Filminstitutets remissvar berör enbart förslaget om grovt upphovsrättsbrott.

Film är i en upphovsrättslig kontext en komplicerad verkstyp som oftast är skapad av en mängd upphovspersoner vars rättigheter förvärvats av ytterligare rättighetshavare, så som produktionsbolag och distributörer. Den ekonomiska verkligheten för de som arbetar med svensk film är tuff och betyder i regel att filmer sällan går med vinst. Förlorade intäkter från dvd-försäljning har inte kunnat hämtas hem från distribution genom streaming. Mot en bransch med små marginaler där en succé kan vara avgörande för att finansiera kommande projekt slår upphovsrättsbrott extra hårt, inte minst när de sker i organiserad form. Filminstitutet ser därför positivt på åtgärder som stävjar sådana brott.

Illegala tjänster som Pirate Bay, Swefilmer och Dreamfilm har under 2000-talet lockat till sig en stor del av de svenska konsumenterna. I en statistiskt representativ undersökning som Yougov gjorde på uppdrag av Filminstitutet under hösten 2016 framkom att 40 procent av svenskarna årligen använder sig av en illegal sajt för att se på film och att 12 procent använder en illegal tjänst för att se på film varje vecka. Detta kan jämföras med legala prenumerationstjänster för film, så kallad S-vod där 50 procent av svenskarna använder sådana tjänster årligen och 24 procent gör det veckovis¹.

En viktig del i att få till stånd förändringar i svenskarnas användning av illegala tjänster är att åstadkomma ökad kunskap om och förståelse för immateriella rättigheter, ett arbete som Patent- och registreringsverket (PRV) för närvarande bedriver. En svårighet i sammanhanget är även den nuvarande fönsterstrukturen med s.k. svarta fönster då en film inte kan ses i något lagligt fönster. Typexemplet är när filmen inte längre finns på biografrepertoaren samtidigt som filmen enligt branschöverenskommelse bara får visas på

---

¹ Vägen till de nya filmtittarna, Filminstitutet, 2016

biograf. Parallellt med PRV:s arbete och att titta på strukturer och affärsmodeller är det emellertid avgörande att utbudet av illegala tjänster minskas, vilket en lagstiftning där intrång i kommersiell skala får kännbara sanktioner kan bidra till. För filmen i stort är det därtill avgörande att avkastning kan återinvesteras och inte blir till vinst hos de personer som står bakom de illegala tjänsterna. Mot den bakgrunden är uppdraget till utredningen synnerligen välkommet.

Filminstitutet ser mycket positivt på förslaget om införande av brottsrubriceringen grovt upphovsrättsbrott. Till att börja med är det positivt att det äntligen föreslås benämnas brott istället för intrång. Det har ett starkt signalvärde och det blir tydligare i förhållande till allmänheten att det är fråga om just ett brott. Vidare delar Filminstitutet utredningens uppfattning att en särskild straffskala för de grova brotten är att föredra. Det är positivt att Sverige höjer straffskalan till en nivå som inte är att betrakta som låg i förhållande till närliggande länders straffsatser. Intrångsverksamhet är inte sällan gränsöverskridande vilket innebär att det land som har lägst straffsatser på ett naturligt sätt kan ses som mer attraktivt att bedriva illegal verksamhet i. Filminstitutet bedömer att den föreslagna straffskalan är rimlig i förhållande till brottets allvarliga karaktär. För att lyckas stävja den grova brottsligheten menar vi dock, till skillnad från utredningen, att upphovsrättsbrott visst kan jämföras med förmögenhetsbrott såsom grov stöld och att man måste ta avstamp i den jämförelsen. Återigen, det har ett betydande signalvärde att även lagstiftaren ser allvarligt på den här typen av brott. Att utredningen gör en sådan bedömning utan att förklara varför man anser att det är så spår ytterligare på föreställningar om att detta inte är allvarligt. Det särskilda yttrandet från kammaråklagare Henrik Rasmusson är mot den bakgrunden bättre motiverat än utredningens förslag när det gäller riktmärke för kriteriet betydande vinning. Överlag är det viktigt att de uppställda beaktandesatserna inte blir alltför svåra att bevisa, vilket kan vara fallet för betydande vinning där svårigheterna att visa att intrångsgörandet gjort vinning motsvarande 25 prisbasbelopp.

Vid en bedömning om brottet inneburit synnerligen kännbar skada anser Filminstitutet att det bör tas i beaktande om brottet innebär att den intrångsgörande parten konkurrerar på en marknad med legala aktörer, exempelvis när det gäller streamingtjänster för film och tv-serier. Vi vill också påpeka att inte bara små och medelstora företag drabbas av de brott som sker (jfr s. 94 i utredningen). Även stora bolag drabbas, vilket leder till minskade intäkter och obenägenhet att investera i nya filmer.

Förslaget om att det inte skall behövas åtalsangivelse för att åklagaren skall kunna väcka åtal välkomnas. På filmområdet är det oftast inte en enskild upphovsperson som har intresse av saken utan bolag och den bedömning som gjorts av tidigare utredningar om den personliga kopplingen håller därför inte. Det är också bra för att jämföra med andra typer av likvärdiga brott. Vidare ser Filminstitutet positivt på möjligheten att beslagta

annan egendom än föremål och då inte minst rätten till domännamn. Domännamnet utgör ofta den illegala tjänstens huvudsakliga kännetecken.

Det noteras att direktiven till utredningen undantagit blockering som åtgärd. Filminstitutet förstår att det är en stor och svår fråga, men vi menar att det kan vara en effektiv åtgärd som det vore angeläget att utreda närmare, särskilt mot bakgrund av Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande i mål PMT 11706-15.

För Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Anna Serner